

Guide vid kappaskrivande och granskning av kappa

När doktoranden skriver en sammanläggningsavhandling eller en licentiatuppsats baserat på artiklar så är det goda rådet att starta tidigt med att skriva själva kappan (ramberättelsen). Processen fram till dess att kappan är färdigskriven ser olika ut för doktorander. En del samlar material/idéer till kappan redan första halvåret under forskarutbildningen, andra börjar skrivandet på kappan i samband med halvtidsseminariet.

Den här guiden är till som ett stöd under processen i att färdigställa sin kappa.

Syftet med kappan

Sammanfatta: I kappan har doktoranden möjlighet att rama in de delarbeten som ingår i avhandlingen/uppsatsen genom att presentera delarbetena som en helhet och kunskapsläget på området. I resultat- och diskussionsavsnitt kan doktoranden med fördel syntetisera resultaten och diskussionen av dem och därigenom lyfta avhandlingens sammanlagda fynd till en högre nivå som tydliggör bidraget till forskningsfältet. Ibland kan det dock vara svårt att syntetisera resultaten från respektive delstudie i resultatavsnittet.

Fördjupa: Kappan möjliggör också fördjupning och beskrivningar av sådant som är av vikt som det kanske inte funnits utrymme för vid manusskrivande. Detta kan till exempel gälla teori och etik.

Reflektera: I kappaskrivandet är det också bra att ta ett steg åt sidan och reflektera över ens bidrag sett ur ett vidare perspektiv. Doktoranden behöver visa förmåga att sätta in de egna forskningsresultaten i ett sammanhang av aktuell forskning inom forskningsområdet, kunna beskriva vad kunskapen ska användas till, samt kunna identifiera behov av ytterligare kunskap inom området.

Självständigt arbete

Att skriva sin kappa är ett självständigt arbete där doktoranden är ensam författare. Det innebär att handledare inte bör bidra till skrivandet av själva texten såsom är vanligt när manus skrivs. Men precis som i skrivandet av alla texter kan en behöva bolla idéer, argumentering, struktur och få goda synpunkter på textens framväxande. Handledare är de som kanske har bäst kunskap om processen och ämnet så därför kan de vara ett bra stöd. De kan vara behjälpliga i att diskutera struktur, logik och komma med tips på sånt som kan vara värt att ha med i kappan. Det är också rekommenderat att handledarna, framför allt huvudhandledaren, ger sitt samtycke till att kappan är ”klar” och färdig att skickas in för tryck.

Språk

Kappan kan skrivas på engelska eller svenska. En rekommendation är att skriva kappan på engelska då fördelarna är fler jämfört med att skriva kappan på svenska, framför allt kan en kappan skriven på engelska läsas av många. Om engelska väljs som språk spelar det ingen roll om texten är på amerikansk eller brittisk engelska, så länge det genomförs konsekvent. En utgångspunkt för valet kan vara den engelska som använts i majoriteten av de ingående delarbetena.

Innehåll i en kappan

Beroende på avhandlingens inriktning samt till viss del tycke och smak så kan rubrikerna se lite olika ut i kappan. En del vill ha ett eget avsnitt för exempelvis teoretiskt ramverk, kunskapssyn, eller reflexivitet. Nedan listas de rubriker som bör finnas med i kappan och med vissa förslag inom parentes.

- Abstract
- List of Papers
- Contents
- Abbreviations
- (Definitions)
- (Prologue/Preface)
- (Introduction)
- Background
- (Theoretical/Conceptual framework)
- Rationale
- Aims
- Methods
- Ethics
- Results
- Discussion
- Methodological considerations
- Conclusions
- Implications (kan vid behov specificeras, t.ex. scientific, clinical, practice)
- Future research
- Declaration about the use of generative AI¹
- Acknowledgements
- Populärvetenskaplig sammanfattning på svenska²
- (Bilagor/appendix)

¹ För alla doktorander ska en AI-deklaration finnas med i kappan där doktoranden tydliggör all användning av generativa AI-verktyg – både vilka verktyg som använts och hur de har använts. Om doktoranden inte har använt generativa AI-verktyg utan endast verktyg för t.ex. stöd i språk och grammatik så ska även detta framgå i AI-deklaration. ² Den populärvetenskapliga sammanfattningen på svenska bör vara mer omfattande än det engelska abstraktet. Det ska vara en bra summering av de delar som ingår i kappan men kanske inte överskrida 5 sidor.

Självplagiering

När kappan skrivs ska inte delar från de tidigare delarbetena klippas ut och klistras in i kappan. Kappan är ett självständigt arbete där doktoranden visar på progress och förmåga att syntetisera och reflektera. Texten ska alltså genomgående vara ny i förhållande till delarbetena. Däremot kan vissa figurer, tabeller, teman, citat och statistiska analysbeskrivningar, vara svåra att få till på ett nytt sätt som inte ger en annan innebörd än den avsedda. I de fallen är det rimligt att använda sig av tidigare formuleringar och presentationer.

Cirka 2-3 veckor innan avhandlingen är redo att skickas på tryck så görs en plagieringskontroll av studierektor. Smärre plagieringar tas direkt med doktoranden så att ändringar kan göras innan tryck. Om större avsnitt har plagierats så följs detta upp med doktorand och huvudhandledare.

Granskning av kappa

Kappan granskas vid ett kappaseminarium med tre granskare, varav en doktorand och helst en senior forskare. Kappaseminariet bör hållas vid en tidpunkt då merparten av alla delarna i avhandlingen finns på plats för att granskare ska kunna förstå ämnet, metodval och genomförande, resultaten som helhet, doktorandens diskussion, reflektioner och slutsatser. Vid kappaseminariet är det en stor mängd text som ska gås igenom. Därför bör seminariet ha mindre av dialog-form utan bör snarare ses som en genomgång av granskarnas synpunkter och kommentarer. Vid kappaseminariet kan inte doktoranden förvänta sig en språklig genomgång av texten och ej heller att få kommentarer i Word-fil. Doktoranden bör därför tillförsäkra sig som att någon (ex handledare eller doktorandkollega) tar anteckningar för stöd i den vidare processen.

Stöd vid förhandsgranskning av kappa

Nedanstående kriterier för doktorsavhandlingen/licentiatuppsatsen bör beaktas och diskuteras vid ett kappaseminarium.

***Bakgrundsbeskrivningen* ska**

- förankra det specifika forskningsområdet i ett större sammanhang
- tydliggöra studiernas relevans för forskarutbildningsämnet
- definiera de relevanta problem som ligger till grund för de frågor en söker besvara
- innehålla en relevant och aktuell litteraturgenomgång
- beskriva kunskapsluckorna i det specifika forskningsområdet
- förklara motiven till studierna (rationalen)

Övergripande syfte ska

- vara precist formulerat och tydligt relatera till de identifierade kunskapsluckorna samt omfatta samtliga delstudier

Hypoteser/frågeställningar ska

- vara tydligt formulerade, välavgränsade och aktuella
- vara tydligt förankrade i det specifika forskningsområdet

Metoder och genomförande ska

- vara utformade på sätt som gör det tydligt och överskådligt att följa
- beskrivas på tillräcklig detaljnivå för transparens och upprepbarhet
- vara adekvata, tillförlitliga och motiverade

Etik och etiska överväganden ska

- omfatta presentation av etikgodkännande
- presenteras, reflekteras och diskuteras i relation till genomförda studier

Resultat ska

- beskrivas och presenteras tydligt och sakligt och eventuella tolkningar ska vara välavvägda
- syntetiseras i den mån som är möjligt

Diskussioner och slutsatser ska

- ge en sammanfattning av resultaten och ge perspektiv åt tolkningarna
- binda ihop studiernas olika delar
- kritiskt granska de uppnådda resultaten
- ställa fynden i relation till forskningsområdets litteratur och teoriram
- tydliggöra avhandlingens bidrag till forskningsområdet
- diskutera studiernas styrkor och svagheter
- diskutera studiernas implikationer för forskningsområdet och hur resultaten kan appliceras
- identifiera nya eller kvarstående luckor i forskningsområdet

Formalia ska

- visa på korrekt hantering av språk och referenser